

upphandling

Redaktör
HANS PERKIÖ
hp@dagenssamhalle.se • 08-452 73 32

Nya puckar i affären.

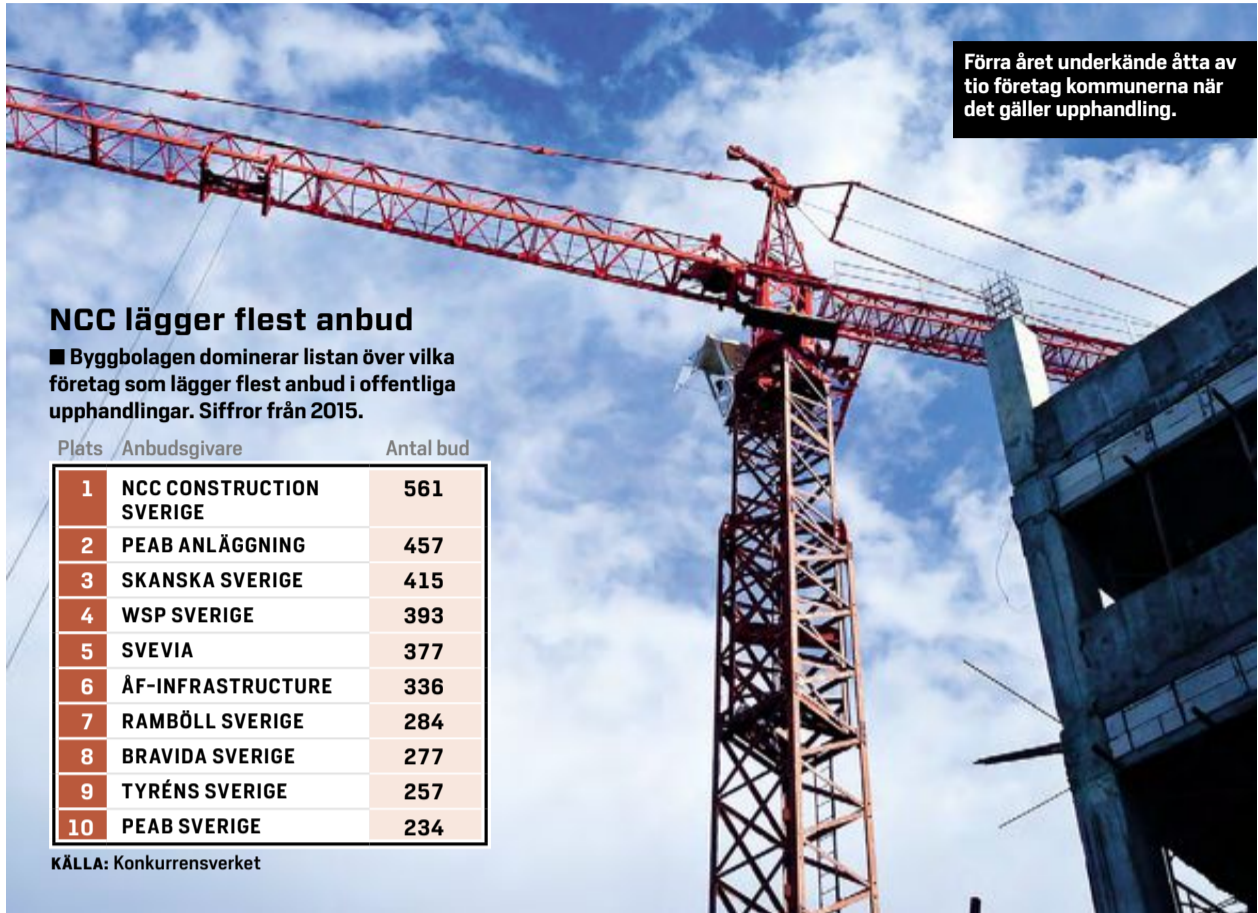
FIBERAFFÄR

Upphandling avbryts efter hockeyfestande

■ Tjänstemän från Skellefteå Kraft Fibernät har festat med en leverantör som lagt bud i upphandling. Nu ska upphandlingen göras om. Men inte på grund av brott mot det upphandlingsrättsliga regelverket, meddelar det kommunala bolaget, utan för att "allmänhetens misstanke om detta i sig kan skada förtroendet för koncernen Skellefteå Kraft", rapporterar Norran.

– Vi anser inte att det skedd någon överträdelse. Vi förhåller oss till saken på det sätt att vi nu gör om upphandlingen, säger Anders Pettersson, vd för Skellefteå Kraft Fibernät, till tidningen.

Enligt de lokala medierna har Skellefteå Kraft vid flera tillfällen bjudit politiker, företagare och andra på mat och dryck i samband med Skellefteå AIK:s hemmamatcher.

Förra året underkände åtta av tio företag kommunerna när det gäller upphandling.

NCC lägger flest anbud

■ Byggbolagen dominerar listan över vilka företag som lägger flest anbud i offentliga upphandlingar. Siffror från 2015.

Plats	Anbudsgivare	Antal bud
1	NCC CONSTRUCTION SVERIGE	561
2	PEAB ANLÄGGNING	457
3	SKANSKA SVERIGE	415
4	WSP SVERIGE	393
5	SVEVIA	377
6	ÅF-INFRASTRUCTURE	336
7	RAMBÖLL SVERIGE	284
8	BRAVIDA SVERIGE	277
9	TYRÉNS SVERIGE	257
10	PEAB SVERIGE	234

KÄLLA: Konkurrensverket

Börsbolag litar inte på upphandlingslagen

Oro för riggade affärer • Rekordlågt förtroende

En majoritet av börsbolagen är missnöjda med de offentliga upphandlingarna. Skattepengar anses inte användas på bästa sätt och misstanke finns om riggade upphandlingar, visar en undersökning.

KONKURRENS Många börsbolag är starkt skeptiska till att offentliga upphandlingar görs korrekt, visar Säljindikatorn från marknadskonsulten PMP. Marknads- och försäljningschefer i 100 börsbolag har intervjuats och för första gången fått frågor om offentlig upphandling.

73 procent av cheferna instämmer helt eller delvis i att upphandlingar riggas för att passa en enskild leverantör. Drygt tre fjärdedelar av dem anser också att lagen om offentlig upphandling (LOU) inte leder till bästa möjliga affärer och att förfarandet är ineffektivt.

– Börsbolagen tycker inte att LOU fungerar. Det handlar om hur våra skattemedel används, säger Mikael Julher, vd för PMP.

Bland annat är överprövningar ett bekymmer.

– Både köpande och säljande parter lägger ner enormt mycket tid och pengar på upphandlingar, som sedan slutar med att de överklagas.

Om upphandlingar är riggade, som börsbolagscheferna beskriver, innebär det stora konkurrensproblem.

– Man kan inte bestämma sig i förväg för en leverantör, utan måste låta alla vara med och tävla för att skapa den nytta man är ute efter, säger Mikael Julher.

"Både köpande och säljande parter lägger ner enormt mycket tid och pengar på upphandlingar, som sedan slutar med att de överklagas."

Mikael Julher, vd för PMP

Birgitta Laurent, upphandlings- och konkurrensexpert på Svenskt Näringsliv, känner igen misstroendet mot upphandling från företagshåll.

– I vår undersökning av det lokala företagsklimatet underkände förra året åtta av tio företag kommunerna när det gäller upphandling. Det är det lägsta betyget sedan vi började mäta, säger hon.

Det som behövs, enligt Birgitta Laurent, är att upphandlare och leverantörer skapar mer förtroende för varandra. Och en sådan process pågår.

– Jag tycker själv att upphandlingarna har blivit bättre. Förr hade kommuner någon administratör som jobbade med upphandling på halvtid. I dag bygger många kommuner upp enheter och

satsar på utbildning för upphandlare, säger hon.

Men mycket återstår att göra.

– Vi måste jobba på att skapa mer förtroende för varandra. Med mer av dialog kan den offentliga sidan lära sig hur företagen anser att kraven bör utformas för att det offentliga ska nå sina behov.

Att företagen uppfattar upphandlingar som riggade kan hänga samman med alltför detaljerade kravspecifikationer, tror Birgitta Laurent.

– Företag kan i vissa fall känna att deras unika produkt inte passar in, men om upphandlare jobbade mer med funktionskrav så skulle de sannolikt få in fler anbud att välja mellan.

Hon är ändå lite förvånad över att börsbolagen visar så stor skepsis till LOU.

– Det är många som säger att LOU är ineffektiv, men jag tror att det egentligen handlar om att man är missnöjd med tillämpningen av lagstiftningen, säger Birgitta Laurent.

Att rigga upphandlingar för en utvald leverantör är ren korruption. Sådana fall uppstår då och då. Emma Breheim, ordförande för Sveriges offentliga inköpare (SOI) och inköpschef i Luleå, tror dock att det är väldigt ovanligt.

Hon tolkar börsbolagens

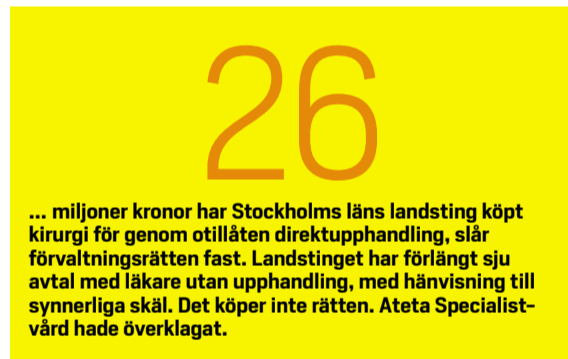
misstankar om riggade upphandlingar på liknande sätt som Birgitta Laurent, att detaljerade krav får anbudsgivare att känna sig utanför.

– Leverantörer som inte exakt uppfyller kraven som de upphandlande myndigheterna ställer kan uppleva det på det sättet, säger Emma Breheim.

Hon förespråkar också mer funktionsupphandling, där upphandlaren formulerar vilka behov som ska söras för och sedan är det upp till leverantörerna att komma med lösningar.

– Vi i SOI jobbar mycket för att våra medlemmar i högre utsträckning ska lägga tid och resurser på dialog med företagen för att hitta rätt kravnivå, upphandla mer funktion än detaljerade krav och satsa på uppföljning av kontrakten, säger Emma Breheim.

HANS PERKIÖ
hp@dagenssamhalle.se

... miljoner kronor har Stockholms läns landsting köpt kirurgi för genom otillåten direktupphandling, slår förvaltningsrätten fast. Landstinget har förlängt sju avtal med läkare utan upphandling, med hänvisning till synnerliga skäl. Det köper inte rätten. Ateta Specialistvård hade överklagat.

Bilreparationer kritiseras

■ Det kommunala bolaget Göteborgs stads leasing AB utförde reparationer av privatägda bilar och sålde reservdelar, till väldigt förmånliga priser. Flera bilar ägdes av anställda.

Stadsrevisionen har granskat bolaget och kritiserar starkt bristen på styrning och kontroll. Vd och styrelse får nu en anmärkning.

Stopp för telefoniaffär

■ Landstinget i Värmland och Region Värmland ska upphandla telefoni för drygt 100 miljoner kronor. Men kammarrätten har stoppat upphandlingen eftersom avtalstiden var för lång, fem år i stället för de fyra år som ramavtal får gälla enligt reglerna, rapporterar SR P4 Värmland. Tele 2 överklagade upphandlingen som vanns av Telia.

AVTALSBRÅK STOPPAR KLOTTERSANERING

■ Stockholms stad står utan klottersanering sedan kommunen och saneringsbolaget hamnat i konflikt. I takt med att klotret ökat i Stockholm har trafikkontorets missnöje med entreprenören vuxit. Först sa bolaget upp avtalet, sedan svarade trafikkontoret med att också häva det. Nu ska en snabb direktupphandling göras, skriver Mitt i.

FOTO: HASSE HOLMBERG/TT

FOTO: ERLAND SEGERSTEDT/TT

FOTO: COLOURBOX